

Mirela Minea Nicoleta Elena Mircea Daniela Potocean Magda Stan

Istorie

Caiet de lucru
pentru clasa a IV-a

4

Nume

Prenume

Clasa

Școala

Istorie.

Caiet de lucru pentru clasa a IV-a

Mirela Minea, Nicoleta Elena Mircea, Daniela Potocean, Magda Stan

Referent științific: prof. Mihai Manea

Copyright © 2016 Grup Media Litera

Toate drepturile rezervate

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Gabriela Niță

Corectori: Carmen Bîțlan, Mihaela Spurcaci

Ilustrații: Cornelia Cardamisa, Dreamstime, Shutterstock

Copertă: Vlad Panfilov

Tehnoredactare și prepress: Mariana Dumitru

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Istorie. Caiet de lucru pentru clasa a IV-a /Mirela Minea, Nicoleta Elena Mircea,
Daniela Potocean, Magda Stan. - București : Litera, 2016

ISBN 978-606-33-0634-1

I. Minea, Mirela
II. Mircea, Nicoleta Elena
III. Potocean, Daniela
IV. Stan, Magda

811.135

1'35(075.33)

Tipărit la R. A. „Monitorul Oficial”

Dragul nostru elev,

Acest caiet este o invitație la învățare. Cuprinde numeroase tipuri de exerciții, cu ajutorul cărora vei exersa, vei aprofunda și îți vei îmbogăți cunoștințele, iar drumul cunoașterii istoriei va fi mult mai ușor.

Vei deveni din ce în ce mai priceput în a aplica tot ce înveți la școală.

*Conținutul lucrării respectă prevederile programei școlare pentru disciplina **Istorie**, așa că vei găsi aici toate cunoștințele pe care ar trebui să le stăpânești, la vârsta ta, la această disciplină.*

Poți folosi acest caiet indiferent de manualul după care studiezi!

Diversitatea temelor de lucru te va ajuta să stabilești legături între cunoștințe, să aplici ce ai învățat și să te autoevaluezi.

Succes!

Autoarele

Ce este istoria?

Descopăr!

Ce este istoria? Pentru a răspunde la această întrebare, citește opiniile celor doi mari **istorici** români, de mai jos.

Nicolae Bălcescu
(1819–1852)
Istoric și om politic

ISTORIA este cea dintâi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul.

Mihail Kogălniceanu
(1817–1891)
Istoric, scriitor și om politic

ISTORIA este adevărata povestire și înfățișare a întâmplărilor neamului nostru omenesc, icoana vieții noastre.

Istoria este **știință**, deoarece studiază faptele și evenimentele trecutului. Istoricii sunt cei care cercetează mărturiile păstrate de-a lungul timpului, până în zilele noastre. *Istoria poate fi poveste*, deoarece este o relatare a trecutului trăit de oameni. *Istoria* nu este doar o enumerare a întâmplărilor din trecut. De fapt, istoria este făcută de noi toți, din cele mai vechi timpuri și până astăzi.

Istoria ne arată ce oameni au trăit pe acest pământ, ce unelte au folosit și cum le-au îmbunătățit pentru a munci cu ele. Ne explică relațiile, adică legăturile care s-au stabilit între oameni și modul cum s-au schimbat aceste relații în decursul timpului. Ne spune cum s-au organizat oamenii și cum s-au dezvoltat gândirea și atitudinea lor, întrucipate în știință, tehnică, artă, literatură.

Exersează!

1 Unește fiecare termen cu definiția corespunzătoare.

ISTORIC

disciplină de studiu, ansamblu de cunoștințe dintr-un anumit domeniu al cunoașterii.

POVESTE

specialist în domeniul istoriei, autor de opere istorice.

ȘTIINȚĂ

narațiune cuprinzând fapte posibile, imaginare sau reale, basm.

MILENIUL II	MILENIUL I	MILENIUL I										
		d.Hr.	Sec. I	Sec. II	Sec. III	Sec. IV	Sec. V	Sec. VI	Sec. VII	Sec. VIII	Sec. IX	Sec. X
		i.Hr.	1-100	101-200	201-300	301-400	401-500	501-600	601-700	701-800	801-900	901-1000
Preistoria	Epoca Antică (Antichitatea)						Epoca Medievală (Evul Mediu)					

2. Știi că toate disciplinele pe care le studiezi la școală au o istorie a lor? Citește textele și notează alte informații pe care le consideri importante despre istoria a două discipline, la alegere (care te interesează mai mult).

Cu mai multe mii de ani în urmă,
mesopotamienii au inventat
primele tabele de înmulțire.
Ca și astăzi, în trecut,
matematica era strâns legată
de activitățile omului: comerț,
măsurarea suprafețelor,
măsurarea timpului etc.

Încă din timpuri străvechi,
oamenii au descoperit muzica.
Ei loveau pietre, lemne
sau alte obiecte
pentru a produce sunete.
Trecut, muzica
s-a dezvoltat,
ajungând
la cea
cunoscută
astăzi.

Geografia și are originile
în Antichitate. Un geograf
grec, Anaximandru, a realizat
prima hartă a lumii. Mai târziu,
exploratorii au descoperit
teritorii noi și au creat hărți
tot mai precise.

3. Cuvântul istorie poate avea mai multe sensuri (știință, povestire, întâmplare). Folosește dictionarul și explică sensul cuvântului istorie din următoarele propoziții:

- a. Istoria studiază trecutul omenirii. _____
- b. Istoria poporului român este o parte a istoriei universale. _____
- c. Mi-ăsus o istorie interesantă. _____
- d. Drumul până la munte a fost o adevărată istorie. _____

MILENIUL						MILENIUL				
Sec. XI	Sec. XII	Sec. XIII	Sec. XIV	Sec. XV	Sec. XVI	Sec. XVII	Sec. XVIII	Sec. XIX	Sec. XX	Sec. XXI
1001-1100	1101-1200	1201-1300	1301-1400	1401-1500	1501-1600	1601-1700	1701-1800	1801-1900	1901-2000	2001-2100
Epoca Medievală (și Războiul Mondial)						Epoca Modernă			Epoca Contemporană	

Timpul istoric

Obelisc egiptean

Clepsidră

Ceas (orologiu)

Calendar

Descopăr!

Încă din cele mai îndepărtate vremuri, omul a fost preocupat de măsurarea timpului. La început, oamenii se orientau după anotimpuri, fazele lunii sau deplasarea planetelor. Apoi au inventat calendarul, pentru a putea ordona evenimentele naturii, pe cele din viața lor și a comunității în care trăiau. Primul ceas solar, obeliscul, a fost inventat de egipteni. Acesta era un monument de forma unui stâlp înalt și ascuțit la vârf. În lumina soarelui, umbra obeliscului arăta momentul zilei.

Pentru a data cât mai precis faptele, întâmplările și evenimentele, oamenii au stabilit unități de măsurare a timpului istoric: **ziua**, **luna**, **anul**, **deceniul** (10 ani), **secolul** sau **veacul** (100 de ani), **mileniul** (1000 de ani).

Timpul istoric se împarte în două **ere**: era înainte de Hristos (prescurtat, î.Hr.); era după Hristos (prescurtat, d.Hr.). Pentru înțelegerea evenimentelor îndepărtate în timp, istoricii au convenit ca faptele desfășurate în era înainte de Hristos să fie date în ordine descrescătoare. Anul 1, al nașterii lui Iisus Hristos, se consideră a fi începutul celei de-a doua ere, numită și era creștină. De asemenea, istoria se împarte în **epoci**, care arată dezvoltarea societății omenesci de-a lungul timpului: *Preistoria*, *Epoca Antică*, *Epoca Medievală*, *Epoca Modernă*, *Epoca Contemporană*.

Exersează!

- 1 Completează textul folosind cuvintele dintre paranteze.

_____ este o știință auxiliară (ajutătoare) a istoriei, se ocupă cu stabilirea datelor istorice și ordonarea lor în timp, de la cele mai îndepărtate până la cele din zilele noastre.

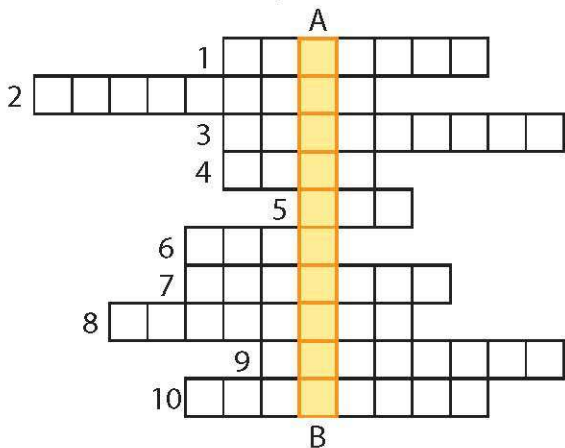
_____ este o perioadă istorică ce începe cu data unui anumit eveniment sau fapt, de la care pornește ordonarea cronologică a anilor.

_____ este cea mai veche și mai îndelungată perioadă din istoria omenirii, care durează de la apariția omului până la apariția scrierii și a primelor state.

(*Preistoria, Cronologia, Epoca*)

MILENIUL II	MILENIUL I	MILENIUL I									
	î.Hr.	Sec. I	Sec. II	Sec. III	Sec. IV	Sec. V	Sec. VI	Sec. VII	Sec. VIII	Sec. IX	Sec. X
		1-100	101-200	201-300	301-400	401-500	501-600	601-700	701-800	801-900	901-1000
Preistoria	Epoca Antică (Antichitatea)						Epoca Medievală (Evul Mediu)				

2 La lecțiile de matematică, ai învățat despre unitățile de măsură pentru timp. Verifică-ți cunoștințele, completând un rebus. Vei descoperi cum se numește știința care studiază datele istorice și succesiunea lor în timp.

1. Cea mai mică unitate de măsură pentru timp.
 2. Instrument cu nisip sau apă pentru măsurarea timpului.
 3. Are trei luni.
 4. Are 28, 29, 30 sau 31 de zile.
 5. Are 60 de minute.
 6. Are 12 luni.
 7. Are 100 de ani.
 8. Denumire veche pentru ceas.
 9. Are 1000 de ani.
 10. Are 10 ani.
- A-B:** Știința care studiază ordinea întâmplării evenimentelor istorice sau măsurarea timpului istoric.

3 Scrie în tabel secolele corespunzătoare:

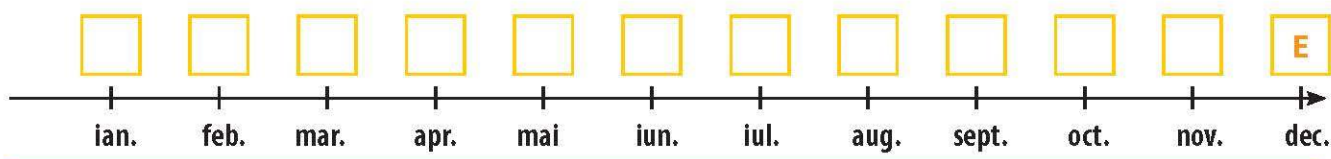
Anii	Secolul	Anii	Secolul	Anii	Secolul
1-100	I	501-600	1101
101-200	al II-lea	601-700
201-300	al III-lea	701-800
301-400	al IV-lea	801-900
401-500	al V-lea	901-1000

4 Scrie secolul în care s-a desfășurat fiecare eveniment din lista de mai jos:

- a. întemeierea orașului Constantinopol, în anul 330: _____
- b. prima călătorie în jurul lumii, desfășurată între anii 1519–1522: _____
- c. Marea Unire a românilor din anul 1918: _____

5 Marchează pe axă următoarele evenimente, în funcție de luna din an în care au loc:

- A. data nașterii mamei tale;
- B. data nașterii tatălui tău;
- C. data nașterii tale;
- D. ziua localității tale;
- E. ziua națională a României.

MILENIUL II										MILENIUL III	
Sec. XI	Sec. XII	Sec. XIII	Sec. XIV	Sec. XV	Sec. XVI	Sec. XVII	Sec. XVIII	Sec. XIX	Sec. XX	Sec. XXI	
1001-1100	1101-1200	1201-1300	1301-1400	1401-1500	1501-1600	1601-1700	1701-1800	1801-1900	1901-2000	2001-2100	
Epoca Medievală (Evl Mediu)						Epoca Modernă			Epoca Contemporană		

Spațiul istoric

Planiglob

Colibă

Peșteră. Locuință preistorică

Oraș modern

Descopăr!

În cursul istoriei, relieful, clima, **mediul natural** în general, au influențat viața și evoluția oamenilor. **Spațiul** istoric reprezintă un **teritoriu**, o regiune unde s-au format și s-au dezvoltat, de-a lungul timpului, comunități umane (popoare, state). Aici s-au desfășurat evenimente istorice care au fost influențate atât de oameni, cât și de mediul înconjurător.

Exersează!

1 Cum ai vrea să arate localitatea ta? Realizează o scurtă descriere.

2 Numește trei orașe mari din România. Pentru fiecare oraș, caută și notează data la care a fost întemeiat.

3 Citește cu atenție textul de la pagina 9 și scrie:

a. ce locuri sunt descrise: _____

b. ce informații ai aflat despre organizarea și ocupațiile oamenilor: _____

MILENIUL II	MILENIUL I	MILENIUL I									
	î.Hr.	Sec. I	Sec. II	Sec. III	Sec. IV	Sec. V	Sec. VI	Sec. VII	Sec. VIII	Sec. IX	Sec. X
		1-100	101-200	201-300	301-400	401-500	501-600	601-700	701-800	801-900	901-1000
Preistoria	Epoca Antică (Antichitatea)					Epoca Medievală (Evul Mediu)					

De la Câmpulung, mergând mai departe, călătorul ar fi întâlnit tot sate românești, având întru toate înfățișarea din timpurile noastre. Satele acestea cuprindeau numai rude, toți locuitorii unui sat fiind urmașii aceluiași strămoș, al cărui pământ se chema moșia lui și al cărui nume se pomenea în numele satului: Albeștii înseamnă urmașii lui Albu. Pământul era al strămoșului care tăiase codrul, care scosese rădăcinile, înlăturase pietrele și făcuse ogorul.

Locuință tradițională

(după Nicolae Iorga, *Istoria românilor prin călători*)

ISTORIA în viața mea

Ține un jurnal timp de o săptămână. Notează toate evenimentele care se întâmplă în spațiul școlii. Compară notițele cu cele ale colegilor. Consemnările voastre sunt la fel? De ce crezi că sunt diferite? Cine are dreptate?

Luni	
Marți	
Miercuri	
Joi	
Vineri	
Sâmbătă	
Duminică	

MILENIUL II										MILENIUL III
Sec. XI	Sec. XII	Sec. XIII	Sec. XIV	Sec. XV	Sec. XVI	Sec. XVII	Sec. XVIII	Sec. XIX	Sec. XX	Sec. XXI
1001-1100	1101-1200	1201-1300	1301-1400	1401-1500	1501-1600	1601-1700	1701-1800	1801-1900	1901-2000	2001-2100
Epoca Medievală (Evul Mediu)						Epoca Modernă			Epoca Contemporană	

Surse istorice

Vas antic (Grecia)

Hartă (sec. XVII)

Monedă medievală (Anglia)

Sursă istorică scrisă (document)

Fotografie (sec. XIX)

Descopăr!

Pentru a putea cunoaște și scrie istoria, oamenii au nevoie de informații, mai vechi sau mai noi, rămase ca mărturii ale trecutului. Aceste mărturii, care ne ajută să înțelegem ce s-a întâmplat în istorie, pot fi obținute studiind **sursele istorice** sau izvoarele istoriei. Putem găsi cu ușurință surse istorice și în jurul nostru, în viața de zi cu zi: **ruinele** vechilor așezări umane, cetăți, castele, fotografiile sau documente vechi, unelte, obiecte de podoabă sau îmbrăcăminte. Sursele istorice au fost împărțite de istorici în două categorii principale: **surse istorice nescrise** și **surse istorice scrise**.

Exersează!

1 Numește sursele istorice redată în imaginile următoare. Pentru fiecare dintre ele, numește categoria de surse istorice în care se încadrează (surse istorice scrise, respectiv nescrise).

1

2

3

4

5

6

1. _____
2. _____
3. _____

4. _____
5. _____
6. _____

MILENIUL II	MILENIUL I	d.Hr.	MILENIUL I									
		i.Hr.	Sec. I	Sec. II	Sec. III	Sec. IV	Sec. V	Sec. VI	Sec. VII	Sec. VIII	Sec. IX	Sec. X
			1-100	101-200	201-300	301-400	401-500	501-600	601-700	701-800	801-900	901-1000
Preistoria	Epoca Antică (Antichitatea)						Epoca Medievală (Evlul Mediu)					